

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 14-10-2011

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/6837/14-10-2011

ΓΝΩΜΟΛΟΓΗΣΗ 4/2011

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνήλθε, μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, σε τακτική συνεδρίαση στην έδρα της, την 13/10/2011, προκειμένου να εκδώσει την παρούσα γνωμοδότηση. Παρέστησαν οι Π. Χριστόφορος, Πρόεδρος της Αρχής, και οι Αν. – Ιωάν. Μεταξάς, Δ. Μπριόλας, Λ. Κοτσαλής, Γρ. Πάντζιου, Αν. Πράσσος και Αντ. Ρουπακιώτης, τακτικά μέλη της Αρχής, και τα αναπληρωματικά μέλη της Αρχής Χαρ. Ανθόπουλος, Σπ. Βλαχόπουλος και Κ. Χριστοδούλου, ως εισηγητές κατά θέματα. Στη συνεδρίαση παρέστησαν, επίσης, με εντολή του Προέδρου, οι Δημήτριος Ζωγραφόπουλος, Δικηγόρος (ΔΝ) – νομικός ελεγκτής και Γεωργία Παναγοπούλου, πληροφορικός ελεγκτής, ως βοηθοί εισηγητές. Επίσης, παρέστη, με εντολή του Προέδρου, και η Γεωργία Παλαιολόγου, υπάλληλος του Διοικητικού – Οικονομικού Τμήματος της Αρχής, ως γραμματέας.

Η Αρχή συνεδρίασε προκειμένου να γνωμοδοτήσει, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 19 παρ. 1 στοιχ. (θ') και (ιγ') του Ν. 2472/1997 για την *Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα*, σχετικά με το εάν συνάδει με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα η δημοσιοποίηση από το Υπουργείο Οικονομικών, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 9 του Ν. 3943/2011 για την *καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, τη στελέχωση των ελεγκτικών υπηρεσιών κλπ.* και της Υπουργικής Απόφασης ΠΟΛ 1185 / 01-09-2011 για τη *δημοσιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο.*

Η Αρχή έλαβε υπόψη τα ακόλουθα:

I. Με τις διατάξεις του άρθρου 9 του Ν. 3943/2011 για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, τη στελέχωση των ελεγκτικών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών (ΦΕΚ 66 Α', 31/03/2011) εισήχθησαν για πρώτη φορά στην ελληνική έννομη τάξη ειδικές ρυθμίσεις σχετικά με τη δημοσιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο. Με βάση τις ρυθμίσεις αυτές προβλέπεται εφεξής η δυνατότητα δημοσιοποίησης σε διαδικτυακό τόπο του Υπουργείου Οικονομικών στοιχείων, που αφορούν τις συνολικά ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο από κάθε αιτία, εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, οι οποίες ορίζονται καταρχήν από τις διατάξεις του ίδιου άρθρου. Στην τελευταία παράγραφο (παρ. 4) του άρθρου 9 του Ν. 3943/2011 ορίζονται τα ακόλουθα: «Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ορίζονται οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και οι τεχνικές προδιαγραφές δημοσιοποίησης στο διαδίκτυο, τα δεδομένα που δημοσιοποιούνται, μεταξύ των οποίων και τα στοιχεία των οφειλετών, των παραβατών και των συνυπόχρεων με αυτούς προσώπων, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις άρσης της δημοσιοποίησης, τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια της επεξεργασίας και κάθε άλλο σχετικό θέμα, αφού ληφθούν υπόψη και οι διατάξεις του ν. 2472/1997 (ΦΕΚ 50 Α')».

Με το υπ' αρ. πρωτ. ΓρΓΓΠ0001086 ΕΞ 2011/01-09-2011 (και υπ' αρ. πρωτ. Αρχής Γ/ΕΙΣ/5809/02-09-2011) έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών – Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων τέθηκε στην Αρχή το ερώτημα «αν η δημοσιοποίηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο προσκρούει καθ' οιονδήποτε τρόπο στην ισχύουσα νομοθεσία περί προστασίας προσωπικών δεδομένων». Ειδικότερα, με το ως άνω έγγραφό του (όπως αυτό συμπληρώθηκε μεταγενέστερα), το Υπουργείο Οικονομικών – ΓΓΠΣ διαβίβασε στην Αρχή την ήδη εκδοθείσα Υπουργική Απόφαση ΠΟΛ 1185 / 01-09-2011 για τη δημοσιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο, η οποία εκδόθηκε στη βάση της εξουσιοδότησης που παρέχεται από την προαναφερόμενη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 9 του Ν. 3943/2011.

II. Η Αρχή, με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/5809-1/08-09-2011 έγγραφο των βοηθών εισηγητών Δ. Ζωγραφόπουλου και Γ. Παναγοπούλου ζήτησε από το Υπουργείο Οικονομικών – ΓΓΠΣ διευκρινίσεις σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 9

του Ν. 3943/2011, σύμφωνα και με τα οριζόμενα στις διατάξεις της ΠΟΛ 1185 / 01-09-2011.

Ο Γενικός Γραμματέας Πληροφοριακών Συστημάτων, με το υπ' αρ. πρωτ. Δ20Β 4030236 ΕΞ 2011 (και υπ' αρ. πρωτ. Αρχής Γ/ΕΙΣ/6331/27-09-2011) έγγραφό του, παρέσχε στοιχεία σχετικά με τις ως άνω ζητηθείσες διευκρινίσεις.

Η Αρχή, για να έχει πληρέστερη εικόνα των απόψεων του Υπουργείου Οικονομικών – ΓΓΠΣ κάλεσε (με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/6423/29-09-2011 έγγραφό της) τους εκπροσώπους του ενώπιόν της, κατά την τακτική της συνεδρίαση της 06/10/2011. Πράγματι, στην εν λόγω συνεδρίαση της Αρχής παρέστησαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους επί του θέματος οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών – ΓΓΠΣ. Κατά τη συνεδρίαση αυτή, οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών – ΓΓΠΣ ζήτησαν και έλαβαν προθεσμία μέχρι τη Δευτέρα 10/10/2011 προκειμένου να υποβάλουν στην Αρχή περαιτέρω διευκρινίσεις επί του θέματος. Λόγω των απεργιακών κινητοποιήσεων στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων, το Υπουργείο Οικονομικών – ΓΓΠΣ απάντησε στην Αρχή με το υπ' αρ. πρωτ. ΓΡΓΓΠ 0001276 ΕΞ 2011 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα Πληροφοριακών Συστημάτων, το οποίο περιήλθε στην Αρχή τη 12/10/2011 (με αρ. πρωτ. Αρχής Γ/ΕΙΣ/6744/12-10-2011).

III. Σχετικά με το μέτρο της δημοσιοποίησης οφειλετών του Δημοσίου σε άλλες έννομες τάξεις, αναφέρονται συνοπτικά τα ακόλουθα: Σύμφωνα με τα στοιχεία, που συνέλεξαν οι βοηθοί εισηγητές της Αρχής, στην Ευρωπαϊκή Ένωση μόνο το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία προβλέπουν το μέτρο ανάλογων δημοσιοποιήσεων. Επισημαίνεται δε ότι σε καμία από τις δύο χώρες οι εθνικές αρχές για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν επιλήφθηκαν των διαδικασιών δημοσιοποίησης.

Ειδικότερα, στο Ηνωμένο Βασίλειο η δημοσιοποίηση ονομάτων των οφειλετών (*tax defaulters*) γίνεται βάσει της *Finance Act 2009, 94*, όπως τροποποιήθηκε το έτος 2010. Περιορίζεται σε «σκόπιμες» (*deliberate*) φορολογικές παραβάσεις και δεν γίνεται δημοσιοποίηση πριν από την άσκηση και εκδίκαση των προβλεπόμενων ένδικων μέσων, ενώ προβλέπονται περιπτώσεις, στις οποίες το Υπουργείο Οικονομικών δεν θα προβαίνει στη δημοσιοποίηση στοιχείων, λχ. για λόγους σχετικούς με τρέχουσα ποινική έρευνα ή εξαιτίας ύπαρξης κινδύνων για την ασφάλεια του

ενδιαφερομένου προσώπου. Ο ενδιαφερόμενος φορολογούμενος πρέπει να ενημερώνεται εκ των προτέρων και να του δίνεται εύλογος χρόνος, προκειμένου να παρασταθεί στις αρμόδιες υπηρεσίες και να υποβάλει τις ενστάσεις του. Το Υπουργείο Οικονομικών πρέπει, πριν από τη δημοσιοποίηση, να στείλει στον φορολογούμενο ένα αντίγραφο με τα στοιχεία που προτίθεται να δημοσιοποιήσει. Η δημοσιοποίηση γίνεται για οφειλές άνω των 34.000 λιρών και διαρκεί επί 12 μήνες μετά από την οριστικοποίηση της ποινής. Τα στοιχεία που δημοσιοποιούνται είναι τα εξής: όνομα, διεύθυνση, δραστηριότητα της επιχείρησης, περίοδος που αφορά η παραβίαση, ποσό φόρου και ποινή. Εφόσον το Υπουργείο Οικονομικών μπορεί να ταυτοποιήσει το πρόσωπο επαρκώς χωρίς τη μνεία διεύθυνσής του, τότε αυτή παραλείπεται.

Όσον αφορά την Ιρλανδία, η δημοσιοποίηση ονομάτων των οφειλετών (*tax defaulters*) γίνεται βάσει της *Taxes Consolidation Act, 1997*, εδάφιο 1086. Κάθε τρεις μήνες συντάσσεται κατάλογος με τα ονόματα, τις διευθύνσεις και την περιγραφή της δραστηριότητας κάθε προσώπου, στο οποίο έχει επιβληθεί πρόστιμο ή άλλη ποινή από δικαστήριο, κατά τη διάρκεια της σχετικής περιόδου, για παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας. Δημοσιοποιούνται τα πρόστιμα, είτε αυτά πληρώθηκαν είτε όχι. Δημοσιοποιούνται ακόμα και αν έχει γίνει διακανονισμός. Δημοσιοποιούνται και ποινές φυλάκισης. Υπάρχει, επίσης, σε πεδίο με παρατηρήσεις αναφορά στην παράβαση του οφειλέτη και στον τρόπο με τον οποίο αποκαλύφθηκε. Οι οφειλέτες ενημερώνονται για το ότι θα δημοσιοποιηθούν τα στοιχεία τους και για το ακριβές περιεχόμενο της επικείμενης δημοσιοποίησης. Τα στοιχεία παραμένουν δημοσιευμένα και διαθέσιμα για ανάκτηση από το έτος 2001.

Μετά από την εξέταση των προαναφερομένων στοιχείων, αφού αναγνώστηκαν τα πρακτικά της συνεδρίασης της 06/10/2011, άκουσε τους εισηγητές καθώς και τους βοηθούς εισηγητές, οι οποίοι μετά από τη διατύπωση των απόψεών τους αποχώρησαν, και μετά από διεξοδική συζήτηση,

Η Αρχή εκδίδει την ακόλουθη

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

1. Το άρθρο 9Α του Συν/τος ορίζει ότι «καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί όπως νόμος ορίζει». Το άρθρο 5Α του Συν/τος ορίζει τα εξής: «1. Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων. 2. Καθένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Η διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και της παραγωγής, ανταλλαγής και διάδοσής τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους, τηρουμένων πάντοτε των εγγυήσεων των άρθρων 9, 9Α και 19». Το άρθρο 2 παρ. 1 του Συν/τος ορίζει ότι «ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας». Το άρθρο 4 παρ. 1 του Συν/τος ορίζει ότι «οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου», ενώ η παρ. 5 του ίδιου άρθρου ορίζει ότι «οι Έλληνες πολίτες συνεισφέρουν χωρίς διακρίσεις στα δημόσια βάρη, ανάλογα με τις δυνάμεις τους». Το άρθρο 25 παρ. 1 του Συν/τος ορίζει ότι: «Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας». Τέλος, το άρθρο 25 παρ. 4 του Συν/τος ορίζει ότι: «Το Κράτος δικαιούται να αξιώνει από όλους τους πολίτες την εκπλήρωση του χρέους της κοινωνικής και εθνικής αλληλεγγύης».

2. Το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, που αναφέρεται στο δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, ορίζει ότι: «1. Παν πρόσωπον δικαιούται εις τον σεβασμόν της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του. 2. Δεν επιτρέπεται

να υπάρξει επέμβασις δημοσίας αρχής εν τη ασκήσει του δικαιώματος τούτου, εκτός εάν η επέμβασις αύτη προβλέπεται υπό του νόμου και αποτελεί μέτρον το οποίον, εις μίαν δημοκρατικήν κοινωνίαν είναι αναγκαίον δια την εθνικήν ασφάλειαν, την δημοσίαν ασφάλειαν, την οικονομικήν ευημερίαν της χώρας, την προάσπισιν της τάξεως και την πρόληψιν ποινικών παραβάσεων, την προστασίαν της υγείας ή της ηθικής, ή την προστασίαν των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων».

3. Το άρθρο 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζει για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα ακόλουθα: «1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. 2. Η επεξεργασία αυτών των δεδομένων πρέπει να γίνεται νομίμως, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από το νόμο. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να έχει πρόσβαση στα συλλεγόμενα δεδομένα που το αφορούν και να επιτυγχάνει τη διόρθωσή τους. 3. Ο σεβασμός των κανόνων αυτών υπόκειται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής». Εξάλλου, το άρθρο 51 παρ. 1 του ίδιου Χάρτη ορίζει ότι: «1. Οι διατάξεις του παρόντος Χάρτη απευθύνονται στα όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης, τηρουμένης της αρχής της επικουρικότητας, καθώς και στα κράτη μέλη, μόνον όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης. Κατά συνέπεια, οι ανωτέρω σέβονται τα δικαιώματα, τηρούν τις αρχές και προάγουν την εφαρμογή τους, σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους». Ακολούθως, το άρθρο 52 του Χάρτη ορίζει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «1. Κάθε περιορισμός στην άσκηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που αναγνωρίζονται στον παρόντα Χάρτη πρέπει να προβλέπεται από το νόμο και να τηρεί το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών. Τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, περιορισμοί επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνον εφόσον είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε στόχους γενικού ενδιαφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων. (...)». Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι εφαρμοστέος, καθόσον το αντικείμενο της γνωμοδοτήσεως διέπεται και από τις διατάξεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ειδικότερα της Οδηγίας 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της

επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών.

4. Το άρθρο 6 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ ορίζει για τις αρχές, που πρέπει να τηρούνται ως προς την ποιότητα των δεδομένων, τα ακόλουθα: «1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει: α) να υφίστανται σύννομη και θεμιτή επεξεργασία. β) να συλλέγονται για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και η μεταγενέστερη επεξεργασία τους να συμβιβάζεται με τους σκοπούς αυτούς. Η μεταγενέστερη επεξεργασία για ιστορικούς, στατιστικούς ή επιστημονικούς σκοπούς δεν θεωρείται ασυμβίβαστη εφόσον τα κράτη μέλη προβλέπουν κατάλληλες εγγυήσεις. γ) να είναι κατάλληλα, συναφή προς το θέμα και όχι υπερβολικά σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέγονται και υφίστανται επεξεργασία. δ) να είναι ακριβή και, εφόσον χρειάζεται, να ενημερώνονται πρέπει να λαμβάνονται όλα τα εύλογα μέτρα ώστε δεδομένα ανακριβή ή ελλιπή σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους έχουν συλλεγεί ή υφίστανται κατόπιν επεξεργασία, να διαγράφονται ή να διορθώνονται. ε) να διατηρούνται με μορφή που επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των προσώπων στα οποία αναφέρονται μόνο κατά τη διάρκεια περιόδου που δεν υπερβαίνει την απαιτούμενη για την επίτευξη των σκοπών για τους οποίους έχουν συλλεγεί ή για τους οποίους αργότερα υφίστανται επεξεργασία. Τα κράτη μέλη προβλέπουν κατάλληλες εγγυήσεις για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διατηρούνται πέραν της περιόδου αυτής για σκοπούς ιστορικούς, στατιστικούς ή επιστημονικούς. 2. Εναπόκειται στον υπεύθυνο της επεξεργασίας να εξασφαλίσει την τήρηση της παραγράφου 1».

5. Το άρθρο 15 παρ. 1 του Ν. 2472/1997 ορίζει ότι: «Συνιστάται Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Αρχή), με αποστολή την εποπτεία της εφαρμογής του παρόντος νόμου και άλλων ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα καθώς και την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων που της ανατίθενται κάθε φορά».

6. Το άρθρο 19 παρ. 1 του Ν. 2472/1997 ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι: «Η Αρχή έχει τις εξής ιδίως αρμοδιότητες: (...) (θ') Γνωμοδοτεί για κάθε ρύθμιση που αφορά την επεξεργασία και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. (...) (ιγ') (...) Εξετάζει επίσης αιτήσεις του υπευθύνου επεξεργασίας με τις οποίες ζητείται ο έλεγχος και η εξακρίβωση της νομιμότητας της επεξεργασίας. (...)».

7. Οι κρίσιμες διατάξεις του άρθρου 9 του Ν. 3943/2011 για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, τη στελέχωση των ελεγκτικών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών (ΦΕΚ 66/Α/31.3.2011) σχετικά με τη δημοσιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο έχουν ως εξής: «1. Τα στοιχεία των συνολικών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο από κάθε αιτία, όταν αυτές υπερβαίνουν το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ ανά φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημοσιοποιούνται υποχρεωτικά σε δικτυακό τόπο του Υπουργείου Οικονομικών, εφόσον η καταβολή τους καθυστερεί για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του έτους. 2. Από τη ρύθμιση της προηγούμενης παραγράφου εξαιρούνται οι οφειλές, για τις οποίες έχει χορηγηθεί στον οφειλέτη διευκόλυνση τμηματικής καταβολής του χρέους, για όσο χρόνο διαρκεί η διευκόλυνση και εφόσον ο οφειλέτης είναι συνεπής με τους όρους της, καθώς και οι οφειλές για την καταβολή των οποίων έχει διαταχθεί αναστολή με δικαστική απόφαση. (...) 4. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ορίζονται οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και οι τεχνικές προδιαγραφές δημοσιοποίησης στο διαδίκτυο, τα δεδομένα που δημοσιοποιούνται, μεταξύ των οποίων και τα στοιχεία των οφειλετών, των παραβατών και των συνυπόχρεων με αυτούς προσώπων, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις άρσης της δημοσιοποίησης, τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια της επεξεργασίας και κάθε άλλο σχετικό θέμα, αφού ληφθούν υπόψη και οι διατάξεις του ν. 2472/1997 (ΦΕΚ 50 Α')».

8. Οι διατάξεις ΠΟΛ 1185 / 01-09-2011 για τη δημοσιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο έχουν ως εξής:

«Άρθρο 1 Δημοσιοποίηση στοιχείων

Την ηλεκτρονική δημοσιοποίηση σε δικτυακό τόπο του Υπουργείου Οικονομικών των στοιχείων των συνολικών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο από κάθε αιτία, όταν αυτές υπερβαίνουν το ποσό των 150.000 ευρώ ανά φυσικό ή νομικό πρόσωπο και εφόσον η καταβολή τους καθυστερεί για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του έτους.

Άρθρο 2 Προϋποθέσεις ανάρτησης και περιεχόμενο των δημοσιοποιούμενων στοιχείων

Αναρτώνται συνολικές ληξιπρόθεσμες κατά Κ.Ε.Δ.Ε., βασικές οφειλές προς το Δημόσιο άνω των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, βεβαιωμένες, ανά φυσικό ή νομικό πρόσωπο, των οποίων η καταβολή, κατά την ημερομηνία άντλησης των στοιχείων από τις

βάσεις δεδομένων των Πληροφοριακών Συστημάτων Φορολογίας (TAXIS) και Τελωνείων (ICIS), καθυστερεί για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του έτους.

Οι ανωτέρω οφειλές δύνανται να δημοσιοποιούνται σε χωριστές καταστάσεις με βάση την κατηγορία ή / και τη νομική μορφή των οφειλετών.

Στο ποσό των ανωτέρω οφειλών που δημοσιοποιούνται προστίθενται και οι προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής και λοιπές επιβαρύνσεις, με ημερομηνία υπολογισμού την ημερομηνία άντλησης των στοιχείων.

Στα στοιχεία της δημοσιοποίησης περιλαμβάνονται:

1. Για φυσικά πρόσωπα: ΑΦΜ, επώνυμο, όνομα, όνομα πατέρα, όνομα μητέρας, βασική οφειλή (Δ.Ο.Υ. / ΤΕΛΩΝΕΙΑ), συνεισπραττόμενα, σύνολο οφειλόμενου ποσού και παρατηρήσεις.

2. Για νομικά πρόσωπα: ΑΦΜ, επωνυμία, διεύθυνση έδρας, βασική οφειλή (Δ.Ο.Υ. / ΤΕΛΩΝΕΙΑ), συνεισπραττόμενα, σύνολο οφειλόμενου ποσού και παρατηρήσεις.

3. Ειδικά για τους ανηλίκους: αναγράφονται μόνο τα αρχικά του επωνύμου, του ονόματος, του ονόματος του πατέρα, του ονόματος της μητέρας, βασική οφειλή (Δ.Ο.Υ. / ΤΕΛΩΝΕΙΑ), συνεισπραττόμενα, σύνολο οφειλόμενου ποσού, καθώς και η ένδειξη «ανήλικος» στις παρατηρήσεις, μη αναγραφόμενου του ΑΦΜ.

4. Στις περιπτώσεις αποβιωσάντων οφειλετών: προστίθεται η ένδειξη «κληρονόμοι» πριν το ονοματεπώνυμο των αποβιωσάντων.

5. Η ανάρτηση γίνεται με τα στοιχεία που αντλεί η ΓΓΠΣ από τα ως άνω πληροφοριακά συστήματα. Υπεύθυνες για την ορθή και πλήρη ενημέρωση των μηχανογραφικών συστημάτων είναι οι κατά περίπτωση και καθ' ύλην αρμόδιες περιφερειακές υπηρεσίες.

6. Σε εμφανές μέρος της δημοσιοποιούμενης κατάστασης καταχωρίζεται η ημερομηνία άντλησης των δεδομένων από τις βάσεις δεδομένων της Γ.Γ.Π.Σ.

7. Η κατάσταση φέρει τον τίτλο: «Δημοσιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο βάσει των διατάξεων του άρθρου 9 ν. 3943/2011 (ΦΕΚ 66Α)». Εάν η δημοσιοποίηση γίνεται σε ξεχωριστές καταστάσεις ο τίτλος διαφοροποιείται με βάση το επιμέρους περιεχόμενο αυτών.

Άρθρο 3 Εξαιρέσεις

Από τη ρύθμιση της παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 3943/2011 (ΦΕΚ 66 Α) εξαιρούνται: α) οι οφειλές για τις οποίες έχει χορηγηθεί διευκόλυνση τμηματικής καταβολής ή έχουν υπαχθεί σε νομοθετική ρύθμιση τμηματικής καταβολής ληξιπροθέσμων οφειλών, για όσο χρόνο διαρκεί η διευκόλυνση ή η ρύθμιση και εφόσον ο οφειλέτης είναι συνεπής με τους όρους ισχύος τους, β) οι οφειλές για την καταβολή των οποίων έχει διαταχθεί αναστολή με δικαστική απόφαση.

Άρθρο 4 Εφαρμογή των διατάξεων των § 1, 2 & 4 του άρθρου 9 του ν. 3943/11 σε συνδυασμό με τις διατάξεις του ν. 2472/97.

Ο «υπεύθυνος επεξεργασίας», ενεργεί ως προς την εκτέλεση της παρούσας σύμφωνα με τα οριζόμενα στις § 1, 2 & 4 του αρ. 9 ν. 3943/2011 και τις διατάξεις του ν. 2472/1997, ιδίως ως προς την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του που προκύπτουν από τη διατύπωση των άρθρων 6, και 19 § 1 στοιχ. (θ) & (ιγ) του προαναφερθέντος νόμου.

Άρθρο 5 Τεχνικές Προδιαγραφές

Όλες οι τεχνικές προδιαγραφές καθορίζονται από την Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων, η οποία είναι υπεύθυνη για την άντληση των δεδομένων από τα πληροφοριακά συστήματα, την ασφαλή επεξεργασία αυτών, καθώς και για την ασφαλή ανάρτησή τους, ώστε να εξασφαλίζεται η μη αλλοίωση τους.

Τα ανωτέρω στοιχεία δημοσιεύονται στο δικτυακό τόπο www.gsis.gr της Γ.Γ.Π.Σ. του Υπουργείου Οικονομικών.

Άρθρο 6 Χρόνος επικαιροποίησης κατάστασης δημοσιοποιούμενων στοιχείων

Η κατάσταση δημοσιοποιούμενων οφειλών επικαιροποιείται στο σύνολο της ανά τρίμηνο. Η ήδη αναρτημένη κατάσταση αντικαθίσταται με άλλη, που προκύπτει από νέα άντληση στοιχείων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα ανωτέρω άρθρα.

Άρθρο 7 Προϋποθέσεις και διαδικασία άρσης / διόρθωσης δημοσιοποίησης εγγραφής από την κατάσταση

Άρση / διόρθωση δημοσιοποίησης, πραγματοποιείται κατόπιν αιτήματος του οφειλέτη, μέσω της αρμόδιας υπηρεσίας για την παρακολούθηση τμήματος ή όλης της δημοσιοποιημένης οφειλής, λόγω μερικής ή ολικής εξόφλησης, μερικής ή ολικής υπαγωγής του στις εξαιρέσεις του άρθρου 3 της παρούσας ή για οποιοδήποτε άλλο νόμιμο λόγο που τελικά μεταβάλλει τη συνολική του οφειλή. Η υπηρεσία που δέχεται το αίτημα, μετά από σχετική έρευνα και εξέταση των επικαλούμενων λόγων, κατά το μέρος της αρμοδιότητας της και αφού διαπιστώσει την

βασιμότητα αυτών και προβεί στις τυχόν απαιτούμενες ενέργειες για την ενημέρωση της βάσης δεδομένων του Πληροφοριακού Συστήματος, το διαβιβάζει σε περίπτωση θετικής εισήγησης στη Γ.Γ.Π.Σ., Η Γ.Γ.Π.Σ. αντλεί εκ νέου συνολικά στοιχεία για το συγκεκριμένο οφειλέτη και εφόσον πράγματι συνολικά μεταβάλλεται το ποσό, προβαίνει στην άρση /διόρθωση του.

Η αρμόδια υπηρεσία για την παρακολούθηση τμήματος ή όλης της δημοσιοποιημένης οφειλής, δύναται, για τους ίδιους ως άνω λόγους και με την ίδια διαδικασία, να ενεργεί και αυτεπάγγελα διαβιβάζοντας στη Γ.Γ.Π.Σ. δικό της αίτημα.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως»

9. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στις προαναφερόμενες διατάξεις του άρθρου 19 παρ. 1 στοιχ. (θ') και (ιγ') του Ν. 2472/1997, η Αρχή έχει αρμοδιότητα να γνωμοδοτήσει στο ερώτημα του Υπουργείου Οικονομικών – ΓΠΠΣ, ως υπευθύνου επεξεργασίας, σχετικά με το εάν προσκρούει καθ' οιονδήποτε τρόπο στην ισχύουσα νομοθεσία περί προστασίας του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα η δημοσιοποίηση από το Υπουργείο Οικονομικών των οφειλετών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις προαναφερόμενες διατάξεις του άρθρου 9 του Ν. 3943/2011 και της ΠΟΛ 1185 / 01-09-2011. Εξάλλου, από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών, ερμηνευομένων υπό το πρίσμα του άρθρου 28 της Οδηγίας 95/46/EK, προκύπτει ότι η γνωμοδοτική αρμοδιότητα της Αρχής πρέπει να ασκείται εγκαίρως τόσο στο στάδιο καταρτίσεως νομοθετικών ή κανονιστικών ρυθμίσεων όσο και στο σχεδιασμό επιμέρους επεξεργασιών (Βλ. σχετικά και τη Γνωμοδότηση της Αρχής 1/2011, σκέψη υπ' αρ. 8). Στην προκειμένη περίπτωση, η Αρχή δεν είχε μέχρι τώρα την ευκαιρία να εξετάσει τη συμβατότητα ούτε των ρυθμίσεων του άρθρου 9 του Ν. 3943/2011 ούτε της ΠΟΛ 1185 / 01-09-2011 προς κανόνες υπέρτερης τυπικής ισχύος, όπως τα άρθρα 9Α και 2 παρ. 1 του Συντάγματος, το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ και η Οδηγία 95/46/EK. Συνεπώς, με την παρούσα γνωμοδότησή της η Αρχή πρέπει να κρίνει το κατά πόσον συνάδει με τις ρυθμίσεις για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα η δημοσιοποίηση από το Υπουργείο Οικονομικών, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, καταλόγων οφειλετών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο όχι μόνο στη βάση των ρυθμίσεων της ΠΟΛ 1185 / 01-09-2011, αλλά και εκείνων των διατάξεων του άρθρου 9 παρ. 1, 2 και 4 του Ν. 3943/2011.

10. Ειδικότερα, η Αρχή έχει αρμοδιότητα να γνωμοδοτήσει σχετικά με τα προαναφερθέντα ζητήματα, καθόσον: (1) οι πληροφορίες, που περιέχονται στους καταλόγους οφειλετών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο, συνιστούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των υποκειμένων τους, εφόσον αφορούν φυσικά πρόσωπα. Αντίθετα, τα φορολογικά δεδομένα, που αναφέρονται σε νομικά πρόσωπα, δεν συνιστούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως ρητά προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 στοιχ. (γ΄) του Ν. 2472/1997 (Βλ. σχετικά και τη Γνωμοδότηση της Αρχής 1/2011, σκέψη υπ' αρ. 9). (2) τα προαναφερόμενα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υφίστανται περισσότερες διαδοχικές και διακριτές επεξεργασίες (συλλογή, καταχώριση, οργάνωση, διατήρηση ή αποθήκευση, τροποποίηση, εξαγωγή, χρήση, διαβίβαση, συσχέτιση ή συνδυασμό, διασύνδεση, δέσμευση, διαγραφή, καταστροφή), σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 2 στοιχ. (δ΄) του Ν. 2472/1997, (3) οι εν λόγω επεξεργασίες είναι τουλάχιστον εν μέρει αυτοματοποιημένες, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 3 παρ. 1 του Ν. 2472/1997, και (4) τα προαναφερόμενα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τηρούνται σε αρχεία, τα οποία είναι όντως διαρθρωμένα, υπό την έννοια των διατάξεων των άρθρων 2 στοιχ. (ε΄) και 3 παρ. 1 του Ν. 2472/1997, καθόσον είναι προσिता στους αρμόδιους υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών, ως υπευθύνου επεξεργασίας, με κριτήρια, τουλάχιστον, το ονοματεπώνυμο και το ΑΦΜ του φορολογουμένου.

11. Όπως προκύπτει από τον τίτλο και τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ του Ν. 3943/2011, ο πρωταρχικός σκοπός των ρυθμίσεων αυτών συνίσταται στην ανάγκη καταπολέμησης της φοροδιαφυγής.

Ειδικότερα, στην αιτιολογική έκθεση του Ν. 3943/2011 αναφέρονται σχετικά με τις ρυθμίσεις του άρθρου 9, μεταξύ άλλων, και τα εξής (σελ. 7) : *«Με την παρ. 1 θεσπίζεται για πρώτη φορά για λόγους πληροφόρησης και ενημέρωσης των πολιτών, φορολογικής δικαιοσύνης έναντι των συνεπών φορολογουμένων, αλλά και για λόγους φορολογικής συμμόρφωσης, η υποχρέωση της φορολογικής διοίκησης να δημοσιοποιεί σε διαδικτυακό τόπο του Υπουργείου Οικονομικών τα στοιχεία των συνολικών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο, όταν αυτές υπερβαίνουν το ποσό των 150.000 ευρώ και υπό την προϋπόθεση ότι η καταβολή τους καθυστερεί για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του έτους».*

12. Με τις διατάξεις των άρθρων 9Α του Συν/τος, 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), καθώς, επίσης, με τις διατάξεις της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, της Σύμβασης 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης και του Ν. 2472/1997, κατοχυρώνεται το ατομικό δικαίωμα του πληροφοριακού αυτοκαθορισμού, ήτοι η προστασία του ατόμου από την επεξεργασία των δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα (Βλ. σχετικά και την Απόφαση της Αρχής 54/2011, σκέψη υπ' αρ. 2).

13. Στην υπό κρίση περίπτωση τίθεται το ζήτημα του αναγκαίου συγκερασμού μεταξύ, αφενός, του δημοσίου συμφέροντος για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και την εμπέδωση της φορολογικής δικαιοσύνης με τη συνεπή εκπλήρωση των φορολογικών υποχρεώσεων των πολιτών και, αφετέρου, των επιταγών της ουσιαστικής κατοχύρωσης του θεμελιώδους δικαιώματος του ατόμου στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις υπέρτερης τυπικής ισχύος των άρθρων 9Α του Συν/τος, 8 της ΕΣΔΑ, 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Σύμβασης 108 (1981) του Συμβουλίου της Ευρώπης *για την προστασία των ατόμων από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων*, η οποία κυρώθηκε με το Ν. 2068/1992 (ΦΕΚ Α' 118) και τέθηκε σε ισχύ ως προς την Ελλάδα την 01/12/1995 με την Ανακοίνωση Υπ. Εξωτερικών Φ.0546/4173 (ΦΕΚ Α' 207/1995) και της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, καθόσον το προαναφερόμενο δημόσιο συμφέρον προτείνεται ως λόγος δικαιολόγησεως ενός περιορισμού του συγκεκριμένου θεμελιώδους δικαιώματος (Βλ. σχετικά και τη Γνωμοδότηση της Αρχής 1/2011, σκέψη υπ' αρ. 12).

Κατά την πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι περιορισμοί ατομικών δικαιωμάτων πρέπει να ορίζονται γενικώς και αντικειμενικώς με τυπικό νόμο ή κατόπιν ειδικής νομοθετικής εξουσιοδότησης με διάταγμα, να δικαιολογούνται από αποχρώντες λόγους δημόσιου συμφέροντος, να είναι πρόσφοροι και αναγκαίοι για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και να μη θίγουν τον πυρήνα του ατομικού δικαιώματος. Αντίστοιχα, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) έχει δεχθεί, ιδίως κατά την ερμηνεία του άρθρου 8 παρ. 2 της ΕΣΔΑ, ότι οποιαδήποτε επέμβαση (περιορισμός) στην ιδιωτική ζωή του ατόμου από τη δημόσια εξουσία πρέπει να προβλέπεται σε νόμο, που φέρει τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της προσβασιμότητας (*accessibility*) και της προβλεψιμότητας

των συνεπειών του (*foreseeability*). Η νομολογία αυτή απηχεί την αρχή της νομιμότητας, που διέπει τη δράση της δημόσιας διοίκησης, υπό την έννοια ότι η αρμοδιότητα των δημόσιων αρχών πρέπει να προβλέπεται από νόμο και να ασκείται σύμφωνα με το νόμο (Βλ. σχετικά και την Απόφαση της Αρχής 54/2011, σκέψη υπ' αρ. 2).

Εξάλλου, σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΚ σχετικά με την ανάγκη εφαρμογής των επιταγών της αρχής της αναλογικότητας κατά τη θέσπιση περιορισμών στην άσκηση θεμελιωδών δικαιωμάτων του ατόμου, ο νομοθέτης διαθέτει καταρχήν ευρεία εξουσία εκτιμήσεως για την επιλογή του ενδεδειγμένου μέτρου, πού θα υλοποιεί τους σκοπούς δημοσίου συμφέροντος τους οποίους εκάστοτε επιδιώκει. Στο πλαίσιο αυτό, μπορούν να επιβληθούν περιορισμοί στην άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, αρκεί οι περιορισμοί αυτοί να εξυπηρετούν όντως σκοπούς γενικού συμφέροντος και να μην αποτελούν, σε σχέση με τον επιδιωκόμενο με τους εν λόγω περιορισμούς σκοπό, υπέρμετρη παρέμβαση που θίγει την ίδια την υπόσταση των δικαιωμάτων που προστατεύονται (Βλ., ιδίως, ΔΕΚ, Απόφαση 12/06/2003, στην υπόθεση C-112/00, *Eugen Schmidberger, Internationale Transporte und Planzüge*, σκέψεις 77-82, και τις αποφάσεις που αναφέρονται στη σκέψη υπ' αρ. 80).

Περαιτέρω, το Συμβούλιο της Επικρατείας έχει κρίνει ως προς τη συνταγματική αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 του Συν/τος εδ. δ') ότι οι επιβαλλόμενοι από το νόμο περιορισμοί σε συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα πρέπει να είναι πρόσφοροι και αναγκαίοι για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από το νομοθέτη σκοπού δημοσίου ή κοινωνικού συμφέροντος και να μην είναι δυσανάλογοι σε σχέση προς αυτόν. Όσον αφορά τον έλεγχο της προσφορότητας και αναγκαιότητας των μέτρων, που θεσπίζονται για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού, ο νομοθέτης διαθέτει ευρύ περιθώριο εκτίμησης, για τον καθορισμό των ρυθμίσεων, που αυτός κρίνει πρόσφορες και αναγκαίες. Ως εκ τούτου, ο δικαστικός έλεγχος της τήρησης της αρχής της αναλογικότητας περιορίζεται στην κρίση για το εάν η θεσπιζόμενη ρύθμιση είτε είναι προδήλως απρόσφορη, είτε υπερβαίνει προδήλως το απαραίτητο για την πραγματοποίηση του επιδιωκόμενου σκοπού μέτρο (Βλ. σχετικά, ιδίως, ΟλΣτΕ 3031/2008, σκέψη υπ' αρ. 9, και ΟλΣτΕ 2010/2010, σκέψη υπ' αρ. 24, in NOMOS).

14. Οι ως άνω προβαλλόμενοι από το Υπουργείο Οικονομικών – ΓΓΠΣ σκοποί για τη δημοσιοποίηση, και μάλιστα στο Διαδίκτυο, απλών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

οφειλετών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 9 παρ. 1, 2 και 4 του Ν. 3943/2011 και της ΠΟΛ 1185 / 01-09-2011, δηλαδή η εμπέδωση της φορολογικής δικαιοσύνης με τη συνεπή εκπλήρωση από τους φορολογουμένους των φορολογικών υποχρεώσεών τους μέσω της ενίσχυσης της διαφάνειας, της πληροφόρησης και ενημέρωσης των πολιτών, είναι καταρχήν καθορισμένοι, σαφείς και νόμιμοι, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. (α΄) του Ν. 2472/1997. Υπό την έννοια αυτή, οι εν λόγω επιδιωκόμενοι σκοποί επεξεργασίας αυτοί καθαυτοί δεν έρχονται σε αντίθεση με κανόνες υπέρτερης τυπικής ισχύος, όπως το άρθρο 9Α του Συντάγματος και το άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. (β΄) της Οδηγίας 95/46/ΕΚ.

15. Ειδικότερα, η μη εκπλήρωση των φορολογικών υποχρεώσεων, σε όλες τις μορφές της, αποτελεί μια συμπεριφορά με ιδιαίτερη συνταγματική απαξία, καθόσον παραβιάζει πολλαπλώς το Σύνταγμα. Καταρχάς, παραβιάζει το άρθρο 4 παρ. 5 του Συν/τος, και ειδικότερα την αρχή της καθολικότητας του φόρου, που αποτελεί συστατικό στοιχείο της φορολογικής υποχρέωσης. Συγχρόνως, παραβιάζει και το άρθρο 4 παρ. 1 του Συν/τος, δηλαδή τη γενική αρχή της ισότητας, αφού λειτουργεί στην πράξη ως μηχανισμός αναδιανομής εισοδήματος από τους συνεπείς φορολογούμενους στους μη συνεπείς¹. Περαιτέρω, παραβιάζει και το άρθρο 25 παρ 4 του Συν/τος, το οποίο καθιερώνει την αρχή της κοινωνικής και εθνικής αλληλεγγύης, αφού διαρρηγνύει την ελάχιστη κοινωνική και εθνική συνοχή, που διασφαλίζεται μέσα από την εκπλήρωση των συνταγματικών καθηκόντων, μεταξύ των οποίων υψηλή θέση κατέχει η φορολογική υποχρέωση². Τέλος, παραβιάζει έμμεσα και το άρθρο 25 παρ. 1 του Συν/τος., το οποίο καθιερώνει την αρχή του κοινωνικού Κράτους δικαίου, αφού στερεί από το κράτος ένα μεγάλο μέρος νόμιμων εσόδων που προορίζονται για την υλοποίηση των κοινωνικών δικαιωμάτων και γενικότερα για την ικανοποίηση δημοσίων αναγκών.³ Τα άρθρα 4 παρ. 5, 4 παρ. 1, και 25 παρ. 1 και 4 του Συν/τος, ερμηνευόμενα σε συνδυασμό μεταξύ τους, προσδίδουν ένα αυξημένο συνταγματικό βάρος στο στόχο της καταπολέμησης της φοροδιαφυγής και της συνεπούς

¹ Πρβλ. Κ. Φινοκαλιώτη σε: Κ. Φινοκαλιώτη - Ν. Μπάρμπα, Δημόσια Οικονομικά, 2001, σ. 34.

² Πρβλ. Χ. Ανθόπουλου, Το πρόβλημα της λειτουργικής δέσμευσης των θεμελιωδών δικαιωμάτων, 1993, σ. 303 επ.

³ Πρβλ. Θ. Παπακυριάκου, Φορολογικό Ποινικό Δίκαιο, 2005, σ. 15 επ.

εκπλήρωσης των φορολογικών υποχρεώσεων, που αποτελεί «έργο που εμπίπτει στην άσκηση δημόσιας εξουσίας» κατά την έννοια του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. (δ΄) του Ν. 2472/1997, και δικαιολογούν καταρχήν τη θέσπιση μέτρων που εξυπηρετούν την επίτευξη του στόχου αυτού, έστω και αν τα μέτρα αυτά συνεπάγονται περιορισμούς στο δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων (ιδίως, όταν πρόκειται, όπως στην προκειμένη περίπτωση, για απλά και όχι για ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα), υπό την προϋπόθεση ότι τα μέτρα αυτά συνάδουν προς κανόνες υπέρτερης τυπικής ισχύος, που κατοχυρώνουν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα.

16. Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή λαμβάνει υπόψη ότι το μέτρο της δημοσιοποίησης και μάλιστα στο Διαδίκτυο από το Υπουργείο Οικονομικών – ΓΓΠΣ, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, καταλόγων οφειλετών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο συνιστά σοβαρό περιορισμό του δικαιώματος του ατόμου για την προστασία του από την επεξεργασία, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα, όπως αυτό κατοχυρώνεται ιδίως από τις προαναφερόμενες διατάξεις των άρθρων 9Α του Συν/τος, 8 της ΕΣΔΑ, 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς, επίσης, από τις διατάξεις της Οδηγίας 95/46/ΕΚ και της Σύμβασης 108 (1981) του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Ειδικά, όμως, οι κρίσιμες ρυθμίσεις του άρθρου 9 παρ. 1, 2 και 4 του Ν. 3943/2011 συνιστούν καταρχήν ειδικές, ρητές και με σαφές περιεχόμενο εθνικές ρυθμίσεις για τη δημοσιοποίηση οφειλετών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο. Συντρέχει, συνεπώς, η βασική απαραίτητη προϋπόθεση, κατά τα προαναφερόμενα, για τη νομιμότητα της εν λόγω επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δηλαδή η ύπαρξη σχετικής διάταξης τυπικού νόμου, που να την προβλέπει.

17. Συμπερασματικώς, η Αρχή κρίνει ότι το μέτρο της δημοσιοποίησης και μάλιστα στο Διαδίκτυο από το Υπουργείο Οικονομικών – ΓΓΠΣ, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, καταλόγου οφειλετών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο, το οποίο επέλεξε ο Έλληνας νομοθέτης (με την εισαγωγή των κρίσιμων ρυθμίσεων του άρθρου 9 παρ. 1, 2 και 4 του Ν. 3943/2011) ως καταρχήν πρόσφορο για την εκπλήρωση των φορολογικών υποχρεώσεων των πολιτών προς το Κράτος, σε εποχή ιδιαίτερα δυσμενούς πορείας των δημοσίων οικονομικών, συνιστά μία συνταγματικώς ανεκτή επεξεργασία δεδομένων προσωπικού

χαρακτήρα των αναφερομένων προσώπων, η οποία δεν εξέρχεται των ορίων της προσφορότητας και της αναγκαιότητας και, συνεπώς, δεν έρχεται σε αντίθεση προς κανόνες υπέρτερης τυπικής ισχύος, οι οποίοι κατοχυρώνουν το δικαίωμα του ατόμου στην προστασία από την επεξεργασία δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα, και, ειδικότερα, προς τα άρθρα 2 παρ. 1, 9Α και 25 παρ. 1 του Συν/τος, 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 8 της ΕΣΔΑ, 6 παρ. 1 στοιχ. (γ') της Οδηγίας 95/46/ΕΚ και 9 παρ. 2 της Σύμβασης 108 (1981) του Συμβουλίου της Ευρώπης, εφόσον τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

(1) Η δημοσιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο θα πρέπει να αφορά αποκλειστικά οφειλές από φόρους, δασμούς και λοιπά βάρη, για τα οποία οι Έλληνες πολίτες υποχρεούνται, κατά το άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος, να συνεισφέρουν, χωρίς διακρίσεις, ανάλογα με της δυνάμεις τους.

(2) Θα πρέπει να υπάρχει οριστικοποίηση της φορολογικής ενοχής η οποία επέρχεται είτε (α) με την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας για την άσκηση προσφυγής κατά της πράξης καταλογισμού φόρου, είτε (β) με την έκδοση τελεσίδικης δικαστικής απόφασης, σχετικά με την ύπαρξη και το ύψος της οφειλής⁴. Ο όρος αυτός κρίνεται από την Αρχή ως απαραίτητος κατά πλειοψηφία, καθόσον ένα μέλος έχει την άποψη ότι αρκεί για τη νομιμότητα της σκοπούμενης δημοσιοποίησης η ύπαρξη απλής ταμειακής βεβαίωσης, της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Οικονομικών.

(3) Θα πρέπει να υπάρχει προηγούμενη έγκαιρη έγγραφη ενημέρωση του εκάστοτε ενδιαφερόμενου οφειλέτη για τη σκοπούμενη δημοσιοποίηση, λαμβανομένων υπόψη και των διατάξεων του άρθρου 11 παρ. 3 του Ν. 2472/1997, από το Υπουργείο Οικονομικών – ΓΓΠΣ, ως υπεύθυνο επεξεργασίας. Επίσης, θα πρέπει να έχει χορηγηθεί στον ενδιαφερόμενο οφειλέτη προθεσμία τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημερών, προκειμένου είτε να προβεί στην τακτοποίηση της οφειλής του, με βάση τις κείμενες διατάξεις της φορολογικής νομοθεσίας, είτε να προβάλει τις αντιρρήσεις του, λαμβανομένων υπόψη και των διατάξεων του άρθρου 13 του Ν. 2472/1997.

⁴ Πρβλ. Θ. Ψυχογιού, Το φορολογικό απόρρητο, Δελτίο Φορολογικής Νομοθεσίας 2000, σελ. 163 (169-υποσ. 10), Θ. Παπακυριάκου Φορολογικό ποινικό δίκαιο ο.π., σελ. 47, 314, Σπ. Βλαχόπουλου, Διαφάνεια της κρατικής δράσης και προστασία των προσωπικών δεδομένων, Αθήνα-Κομοτηνή 2007, σελ. 325-326, 339-342.

(4) Θα πρέπει να ταυτοποιείται προσηκόντως και επαρκώς ο εκάστοτε αναφερόμενος οφειλέτης, με τη δημοσιοποίηση του επωνύμου του, του ονόματός του, του ΑΦΜ του και του ονόματος του πατέρα του, αποκλεισμένης της χρήσης οποιουδήποτε άλλου προσδιοριστικού της ταυτότητάς του στοιχείου.

(5) Δεν θα πρέπει να δημοσιεύονται ονόματα οφειλετών χρεών που είναι ανεπίδεκτα είσπραξης, κατά την έννοια του νέου άρθρου 82Α του ΚΕΔΕ, όπως αυτό προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 3943/2011. Πράγματι, η διάκριση των ληξιπρόθεσμων χρεών προς το Δημόσιο σε εισπράξιμα και ανεπίδεκτα είσπραξης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 3943/2011, είναι ενδεδειγμένη και μόνο η δημοσιοποίηση ονομάτων οφειλετών εισπράξιμων χρεών πληροί τις θεμελιώδεις προϋποθέσεις, που θέτουν για τη νομιμότητα κάθε επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα οι διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 του Ν. 2472/1997.

(6) Δεν θα πρέπει να δημοσιεύονται στοιχεία ανηλίκων οφειλετών, καθόσον η πρόβλεψη της δημοσιοποίησής τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 3 της ΠΟΛ 1185 / 01-09-2011, κρίνεται παντελώς απρόσφορη, εφόσον τη διαχείριση της περιουσίας έχουν οι γονείς ή άλλα πρόσωπα (επίτροποι, κλπ.).

(7) Δεν θα πρέπει να γίνεται δημοσιοποίηση των στοιχείων αποβιωσάντων οφειλετών, καθόσον ενδέχεται μετά το θάνατο του κληρονομούμενου οφειλέτη το χρέος του να έχει διαιρεθεί κατά τρόπο ώστε στον καθέναν από τους κληρονόμους του να αναλογεί, σύμφωνα με τα άρθρα 1885 και 480 ΑΚ, χρέος μικρότερο των 150.000 Ευρώ. Στην περίπτωση αυτή δεν πληρούται η θεμελιώδης προϋπόθεση της ακρίβειας των δεδομένων, που θέτει για τη νομιμότητα κάθε επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. (γ') του Ν. 2472/1997.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Πέτρος Χριστόφορος

Γεωργία Παλαιολόγου